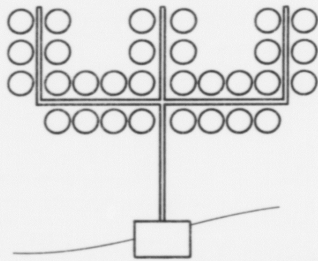

NEVNDIN VIDV. FISKAALING

Frágreiðing um virki nevndarinnar og uppskot til útbygging av alivinnuni í Føroyum

fyrir hesi alivinnu eru stak góðar.

Júst í hesum døgum fyrireika vit sjálvir (Ídnaðarstovan/Havbúnaðarfelagið) at senda 2 ungar menn til Japan í 1-2 mánaðir at læra at ala ostru og scallopst.

Hetta framtak er eitt av úrslitunum frá vitjaninum í Japan. — Skulu vit nú avlýsa ferðina til alinevndin hevur «kongressað» og «døgráð» seg gjøgnum meginpartin av kræklinga-, scallopst- og ostrualistadønum í Noregi, Íslandi og Skotlandi?

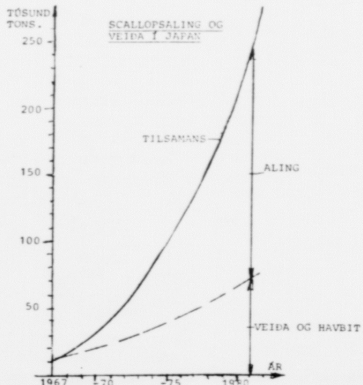
Mynd 1 sýnir menningina innan aling av svallops í Japan seinastu 15 árin. — Viðmerkingar eru her óneyðugar — ella hvat meinir alinevndin?

Fiskiskapur og havbúnaður

«Matstovnur» Sameindu Tjóða, FAO, metir at longu um ár 2.000 er framleiðslan innan havbúnaðin (í tonsum) komin fram um heimsfiskiskapin. Búskaparlaga fer havbúnaðurin helst fram um fiskiskapin longu um 8-10 ár.

Mynd 2 sýnir mettu menningina innan havbúnaðin og fiskiskapin fram til um ár 2.000. Viðmerkjast skal at «Havbúnaður» (akvakultur) eisini fevnir um aling av serligum tarasøgum til matna.

Eg skal seinni venda eitt sindur aftur til hesa meting.

«Samstarv við Havbúnaðarfelagið, Jarðarráðið, Orkuraðið og friðingarmyndugleikar»

Í viðmerkingunum til ta arbeiðsuppgávu, ið varð álagd alinevndini sigur landsstýrið, at uppgávan skal loysast í samstarvi við omanfyri nevndu stovnar og feløg. Í samrøðu við 14. September 03.06.81 sigur lögmaður, at hetta er at skilja soleiðis, at «tað í praksis kemur at virka sum tve (feløgini og stovnarir) vóru við í nevndini».

Um ella í hvønn mun Orkuraðið er tikið uppá ráð veit eg ikki — men hini nevndu feløg og stovnar hava ikki verið eftirspurdur í hesum so týðandi máli. Eftir at hava biðað í meira enn 2 ár sendi nevnd Havbúnaðarfelagsins í fjør heyst eitt skriv til landsstýrið, har harðliga varð mótmælt tað ansælæti, ið alinevndin sýndi við at kveistra til viks nevndu tilskilaða samstarv við Havbúnaðarfelagið.

Fyri nú at lætta um «samvitskuna» (her giti eg) bjóðaði alinevndin ávisum alarum til stórfinngan alifund á Hotel Hafnia (05.11.83). Um henda fundin er frágreiðing í álitinum frá alinevndini. — Men tað er beinleiðis ósamt, tá sagt verður her at «allur alistjóðir vóru umboðaðar á fundinum».

Alinevndin kundi helst ikki gloyma skorflongjuna hon fekk frá nevndini í Havbúnaðarfelagnum, tí eingin teirra varð boðin

við til fundin, hóast allir vóru alarar og harafturat teljast millum okkara fremstu undangongumenn á økinum. Slíkur manninkandi atburður av landsins alinevnd skapir ikki tað álit millum manna, ið er so ovurhonds neyðugt, skal tað eydnast við hesum týðningarmikla framtaki.

Tað býður mær nógv imóti at nevna tilikt intriguspæl, men her er farið óregluliga fram og má tí sigast frá. Tíverri er tað, sum her er nevnt, einki eindømi. Tí mugu vit nú í ramasta álvara taka okkum um reiggj og gera okkurt við ta nærum sjúkligu maktgrind, ið eyðkennir aðruhvørja almenna nevnd/stovn/ráð í okkara landi. Gera vit ikki tað, forkoma vit skjótt okkum sjálvum bæði mentunarlaga og vinnuliga í einum altkevandi øllmóti-øllum alborgakriggi.

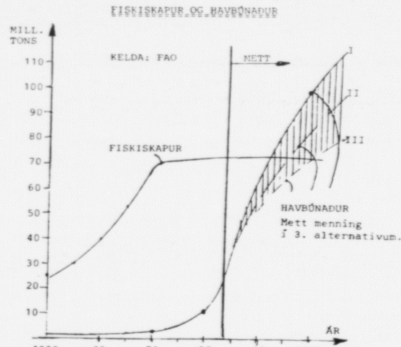
Fleiri fólk, størri jättanir

Eitt kinesiskt orðatak sigur:

«Gev einum manni ein fisk og tú ger hann mettán fyrri ein dag.

Lær ein mann at ala fisk og tú mettast hann fyrri livið».

Eg havi ongantið hoyrt eitt orðatak sum sigur:

«Set eina almenna bráfeingis alinevnd og hon mettast seg sjálvan fyrri livið», men aftaná at hava lisið álitið frá alinevndini eri eg farin at ivast.

Alinevndin vil halda áfram — hon vil hava meira fólk og størri jättanir yvir figgjarlógina.

Higartil er settur ein djóralækni, ein laborantur og ein skrivar — og harafturat — eftir tí ið frættist — gjørdur ein serligur sáttmáli við «Vandkvalitetsinstituttet» í Danmark um at standa fyrri árinsskanningunum av alibrukunum.

Hvat við okkara egnu stovnum: Fiskirannsóknarstovan, Heilsufroðiliga Starvsstovan og Vrakarastovnurin? — megna hesir stovnar ikki sína uppgávu longur? — ella er tað kanska eitt serligt slag av bakterium í laksi og kræklingi, sum einans «Vandkvalitetsinstituttet» hevur einarrætt uppá? (eins og við Eiðisvatni)?

ella hava hesir stovnar «skikkað» sær líka illa sum t.d. Ídnaðarstovan og Havbúnaðarfelagið, og tí ikki verða spurdir til ráðsuttan tá á stendur?

Aðrir spurningar, sum undra mangan, eru:

— Hvi «sekretariatid» hjá alinevndini er hjá Landsverkfrøðinginum —

— Hvi Landsverkfrøðingurin sjálvur er settur sum formaður fyrri nevndina —

— Hvi Menningargrunnurin og Orkuraðið skulu vera umboðar í alinevndini —

— Hvi eingin alari er við í nevndini —

o.s.fr. Fleiri av umboðunum koma eisini automatiskt í eina «dupult» ja, enntá «tridupultstøðu» í sambandi við umsóknir um loyvisbræv, umsóknir um økir, projekthjálp, umsóknir um veitan av lánunum/studning o.s.fr.

Alinevndin er — eftir at hava sitið í 3 ár — endiliga komin við sínum áliti (lutvis 4-litað) — eitt álit, ið, sum hon sjálv sigur, er grundað á so ivasamt taltilfar, at nýggj kanning av smoltstøðunum eigur at verða gjørd sum skjótast av einum «skilamanni».

Nevnd Føroya Havbúnaðarfelagsins

Tormóður er ikki bangin fyrri at taka eina hond í, tá stóðið verður lagt undir aling her heima. Her verða kræklingatrossar lagdir út í Kaldbaksfirði

frøðiliga Starvsstovu, Vrakarastovninum, Náttúrgrúpasavninum o.s.fr. ikki megna at stýra menningini — at Vandkvalitetsinstituttet í Danmark er einasti stovnur, ið dugir at halda teymunum saman við landsverkfrøðinginum.

Neyðars litla land, ið, av o.u. 200 «frøðingum» (djóralæknum, biologum, verkfrøðingum, økologum, laborantum o.s.fr.), bert hevur megnað at fostra 1 — ein — nýtiligan serfrøðing, ið veit hvussu okkara havbúnaður skal stýrast og mennast: Landsverkfrøðingurin mikli.

Bersøgin? Ja — men so sanniliga eisini við deyrum huga.

Ein nevnd varð sett at gera eitt álit um aling. Tað tók drúgva tíð, men tað er so komið. Vónandi er nú bert eftir formelt at uppløysa nevndina, so vinnan kann byrja at virka.

Ein havbúnaðarins loyvisbrævanevnd eigur beinan vegin at verða sett við skrivstovu fyrisiting av Fiskirannsóknarstovu/Heilsufroðiliga Starvsstovu. Alt annað er ólógiskt.

Hvor, ið skal sita í hesi nevnd, er ein politiskur spurningur, men mynstrið má øðru megin vera:

— At øll týðandi nýggj aliprojekt, øll uppskotum nýggjar framtaksleiðir og allar planir um «heilðarloysnir» fyrri okkara firðir og sund verða send stovnum sum Havbúnaðarfelagnum, Kommunufelagnum, Jarðarráðnum, Orkuraðnum, Fiskivinnuráðnum, Friðingarmyndugleikunum, FNU, Landsverkfrøðinginum, Havnamyndugleikunum, Ídnaðarfelagnum og møguligum øðrum áhuga-feløgum/-stovnum til ummælis, aðrenn avgerð verður tikið í málinum og hinumegin:

— At limir í alinevndini ikki samstundis sita

í starvast á øðrum stovnum, ið vanliga viðgera somu aliprojektir á øðrum stigum (t.v.s. stovnar sum Menningargrunnurin, Ídnaðargrunnurin, Ídnaðarstovan og aðrar ráðgevandi stovur, Jarðarráðið, Orkuraðið/grunnurin, Landsverkfrøðingurin o.s.fr. Stutt sagt: «Eingir Tordenskjöld soldatar» eiga at vera í alinevndini).

Seinastu 10-15 árin er farin fram ein djúptøkin menning (uppá gott og ringt) í okkara samfelag og serstakliga innan tað framleiðandi vinnulivið.

Men tað er at yvirmeta okkara fólkavaldu nógv at trúgva at henda menning fremst er teirra verk. Tað er tað líka lítið sum soltna álitið frá alinevndini einans er landsstýrinum fyrri at takka.

Ábyrgdina fyrri úrslitið hava vit meira ella minni øll somul, men størstu ábyrgd hava teir soldatar Tordenskjöld, ið ganga aftur í teimum mongu nevndum og ráðum, ið verða sett at útgreina málini ella at veita t.d. byggiloyvir, loyvisbrøv, figgjarligan stuðul o.s.fr. til fremjan av málinum.

Eru soldatarir nevndir eru teir kendir.

Góðir soldatar ella ei — slíkar skipanir eru ómoralskar og ódemokratiskar og skapa tí ein dókkan dām av vaksandi misálit og øvund í okkara samfelag. Úrslitið verður: úrskipling og ruðuleiki — og ruðuleiki valdar í dag í hesum máli.

Skulu vit fóta okkum aftur — og tað mugu vit — er fyrsta treytin at vit fáa eitt opið kjak (dialog) um hesi viðurskipti. Men kjak og broytingar í nevndum og ráðum er ikki nokk at skapa ta hollu vitan, ið má vera stóðið undir menning av hesari nýggju vinnu.

Vitanin í landinum um landið og vinnuna má savnast og mennast av okkum sjálvum.

Tormóður Dahl